

Докази

Задача 1: Да се докаже: $p \rightarrow q, r \rightarrow q \Rightarrow p \vee r \rightarrow q$

Решение:

1. $p \rightarrow q$	претпоставка
2. $\neg p \vee q$	од (1)
3. $r \rightarrow q$	претпоставка
4. $\neg r \vee q$	од (2)
5. $(\neg p \vee q) \wedge (\neg r \vee q)$	конјункција на (2) и (4)
6. $(\neg p \wedge \neg r) \vee q$	дистрибутивност во (5)
7. $\neg(p \vee r) \vee q$	Де-Морганови закони во (6)
8. $p \vee r \rightarrow q$	замена на импликација во (7)

Задача 2: Да се дадат директни и индиректни докази:

- а) $a \rightarrow b, c \rightarrow b, d \rightarrow (a \vee c), d \Rightarrow b$
 б) $(p \rightarrow q) \wedge (r \rightarrow s), (q \rightarrow t) \wedge (s \rightarrow u), \neg(t \rightarrow u), p \rightarrow r \Rightarrow \neg p$
 в) $p \rightarrow (q \rightarrow r), \neg s \vee p, q \Rightarrow s \rightarrow r$

Решение:

Директни докази:

а) 1. $d \rightarrow (a \vee c)$	претпоставка
2. d	претпоставка
3. $a \vee c$	Модус Поненс од (1) и (2)
4. $\neg a \rightarrow c$	замена на импликација во (3)
5. $c \rightarrow b$	претпоставка
6. $\neg a \rightarrow b$	хипотетички силогизам од (4) и (5)
7. $a \vee b$	замена на импликација во (6)
8. $a \rightarrow b$	претпоставка
9. $\neg a \vee b$	замена на импликација во (8)
10. $(a \vee b) \wedge (\neg a \vee b)$	конјункција на (7) и (9)
11. $(a \wedge \neg a) \vee b$	дистрибутивност во (10)
12. b	од (11)

б)

1. $(p \rightarrow q) \wedge (r \rightarrow s)$	претпоставка
2. $r \rightarrow s$	упростување од (1)
3. $(q \rightarrow t) \wedge (s \rightarrow u)$	претпоставка
4. $s \rightarrow u$	упростување од (3)
5. $r \rightarrow u$	хипотетички силогизам од (2) и (4)
6. $p \rightarrow r$	претпоставка
7. $p \rightarrow u$	хипотетички силогизам од (5) и (6)
8. $\neg(t \rightarrow u)$	претпоставка
9. $\neg(\neg t \vee u)$	замена на импликација во (8)

10. $t \wedge \neg u$	Де-Морганови закони во (9)
11. $\neg u$	упростување од (10)
12. $\neg p$	Модус Толенс од (7) и (11)

- в) Ќе докажуваме: $p \rightarrow (q \rightarrow r), \neg s \vee p, q, s \Rightarrow r$
1. $\neg s \vee p$	претпоставка
2. s	претпоставка
3. p	дисјункт. силогизам од (1) и (2)
4. $p \rightarrow (q \rightarrow r)$	претпоставка
5. $q \rightarrow r$	Модус Поненс од (3) и (4)
6. q	претпоставка
7. r	Модус Поненс од (5) и (6)

Индиректни докази:

- а)
1. $\neg b$	негиран заклучок
2. $a \rightarrow b$	претпоставка
3. $\neg a$	Модус Толенс од (1) и (2)
4. $c \rightarrow b$	претпоставка
5. $\neg c$	Модус Толенс од (1) и (4)
6. $\neg a \wedge \neg c$	конјункција на (3) и (5)
7. $\neg(a \vee c)$	Де-Морганови закони во (6)
8. $d \rightarrow (a \vee c)$	претпоставка
9. $\neg d$	Модус Толенс од (7) и (8)
10. d	претпоставка
11. \perp	конјункција на (9) и (10)
- б)
1. p	негиран заклучок
2. $p \rightarrow r$	претпоставка
3. r	Модус Поненс од (1) и (2)
4. $(p \rightarrow q) \wedge (r \rightarrow s)$	претпоставка
5. $r \rightarrow s$	упростување од (4)
6. s	Модус Поненс од (3) и (5)
7. $(q \rightarrow t) \wedge (s \rightarrow u)$	претпоставка
8. $s \rightarrow u$	упростување од (7)
9. u	Модус Поненс од (6) и (8)
10. $\neg(t \rightarrow u)$	претпоставка
11. $\neg(\neg t \vee u)$	замена на импликација во (10)
12. $t \wedge \neg u$	Де-Морганови закони во (11)
13. $\neg u$	упростување од (12)
14. \perp	конјункција на (9) и (13)

- в) Ќе докажуваме: $p \rightarrow (q \rightarrow r), \neg s \vee p, q, s \Rightarrow r$
1. $\neg r$	негиран заклучок
2. $\neg s \vee p$	претпоставка
3. s	претпоставка

4. p	дисјунктивен силогизам од (2) и (3)
5. $p \rightarrow (q \rightarrow r)$	претпоставка
6. q	претпоставка
7. $q \wedge \neg r$	конјункција на (1) и (6)
8. $\neg(\neg q \vee r)$	Де-Морганови закони во (7)
9. $\neg(q \rightarrow r)$	замена на импликација во (8)
10. $\neg p$	Модус Толенс од (5) и (9)
11. \perp	конјункција на (4) и (10)

Задача 3: Докажи дека: $p \rightarrow r, p \vee q \Rightarrow q \vee r$.

Решение: Дисјункцијата во заклучокот можеме да ја земиме со q , со тоа што во претпоставките ќе додадеме $\neg r$. На овој начин добиваме: $p \rightarrow r, p \vee q, \neg r \Rightarrow q$.

1. $p \rightarrow r$	претпоставка.
2. $\neg r$	претпоставка.
3. $\neg p$	Модус Толенс од (2) и (3)
4. $p \vee q$	претпоставка.
5. q	дисјунктивен силогизам од (3) и (4)

Задача 4: Докажи дека: $p \vee q, \neg q \vee r, r \rightarrow s \Rightarrow \neg p \rightarrow s$

Решение: Импликацијата во заклучокот може да се замени со s , со тоа што во претпоставките додаваме $\neg p$. На овој начин добиваме: $p \vee q, \neg q \vee r, r \rightarrow s, \neg p \Rightarrow s$.

1. $\neg p$	претпоставка.
2. $p \vee q$	претпоставка.
3. q	дисјунктивен силогизам од (1) и (2)
4. $\neg q \vee r$	претпоставка.
5. r	дисјунктивен силогизам од (3) и (4)
6. $r \rightarrow s$	претпоставка.
7. s	Модус Поненс од (5) и (6)

Задача 5: Докажи дека: $p \vee \neg q, r \rightarrow s, p \rightarrow t, \neg t \vee r, \neg t \vee \neg s \Rightarrow (q \rightarrow r) \wedge (t \rightarrow (s \leftrightarrow r))$.

Решение: Со разделување на конјункцијата во заклучокот, задачата се сведува на решавање на следните две задачи: $p \vee \neg q, r \rightarrow s, p \rightarrow t, \neg t \vee r, \neg t \vee \neg s \Rightarrow q \rightarrow r$ и $p \vee \neg q, r \rightarrow s, p \rightarrow t, \neg t \vee r, \neg t \vee \neg s \Rightarrow t \rightarrow (s \leftrightarrow r)$.

Импликацијата во заклучокот на првата задача може да се замени со r , со тоа што во претпоставките додаваме q . На овој начин добиваме:

$p \vee \neg q, r \rightarrow s, p \rightarrow t, \neg t \vee r, \neg t \vee \neg s, q \Rightarrow r$.

1. q	претпоставка.
2. $p \vee \neg q$	претпоставка.
3. p	дисјунктивен силогизам од (1) и (2)
4. $p \rightarrow t$	претпоставка.

5. t	Модус Поненс од (3) и (4)
6. $\neg t \vee r$	претпоставка.
7. r	дисјунктивен силогизам од (5) и (6)

И во втората задача ја заменуваме импликацијата во заклучокот:

$$p \vee \neg q, r \rightarrow s, p \rightarrow t, \neg t \vee r, \neg t \vee \neg s, t \Rightarrow s \leftrightarrow r.$$

1. $\neg t \vee r$	претпоставка.
2. t	претпоставка.
3. r	дисјунктивен силогизам од (1) и (2)
4. $\neg t \vee \neg s$	претпоставка
5. $\neg s$	дисјунктивен силогизам од (2) и (4)
6. $\neg s \vee r$	дисјункција од (3) и (5)
7. $s \rightarrow r$	замена на импликација во (6)
8. $r \rightarrow s$	претпоставка.
9. $r \leftrightarrow s$	конјункција на (7) и (8)

Задача 6: Докажи дека: $p \rightarrow r, r \rightarrow q, (q \vee \neg r) \rightarrow (p \wedge r) \Rightarrow p \leftrightarrow q$.

Решение: Со разделување на еквиваленцијата во заклучокот, дадената задача се сведува на решавање на следните две задачи: $p \rightarrow r, r \rightarrow q, (q \vee \neg r) \rightarrow (p \wedge r) \Rightarrow p \rightarrow q$ и $p \rightarrow r, r \rightarrow q, (q \vee \neg r) \rightarrow (p \wedge r) \Rightarrow q \rightarrow p$.

Решението $p \rightarrow r, r \rightarrow q, (q \vee \neg r) \rightarrow (p \wedge r) \Rightarrow p \rightarrow q$ е:

1. $p \rightarrow r$	претпоставка.
2. $r \rightarrow q$	претпоставка.
3. $p \rightarrow q$	Хипот.силогизам на (1) и (2)

Решението $p \rightarrow r, r \rightarrow q, (q \vee \neg r) \rightarrow (p \wedge r) \Rightarrow q \rightarrow p$ е:

1. $(q \vee \neg r) \rightarrow (p \wedge r)$	претпоставка.
2. $\neg(q \vee \neg r) \vee (p \wedge r)$	замена на импликација во 1
3. $(\neg q \wedge r) \vee (p \wedge r)$	Де-Морганови закони во 2
4. $(\neg q \vee p) \wedge r$	дистрибутивни закони во (3)
5. $\neg q \vee p$	упростување од (4)
6. $q \rightarrow p$	замена на импликација во (5)

Задача 7: Докажи дека:

$$(\forall x)(p(x) \vee q(x)), (\forall x)((\neg p(x) \wedge q(x)) \rightarrow r(x)) \Rightarrow (\forall x)(\neg r(x) \rightarrow p(x))$$

Решение

1. $(\forall x)((\neg p(x) \wedge q(x)) \rightarrow r(x))$	претпоставка
2. $(\neg p(c) \wedge q(c)) \rightarrow r(c)$	универзален примерок од (1)
3. $\neg(\neg p(c) \wedge q(c)) \vee r(c)$, за произволно c	замена на импликација во (2)
4. $(p(c) \vee \neg q(c)) \vee r(c)$, за произволно c	Де-Морганови закони во (3)
5. $(\forall x)(p(x) \vee q(x))$	претпоставка

6. $p(c) \vee q(c)$, за произволно c универзален примерок од (5)
7. $((p(c) \vee \neg q(c)) \vee r(c)) \wedge (p(c) \vee q(c))$, за произволно c конјункција на (4) и (6)
8. $(\neg q(c) \vee (p(c) \vee r(c))) \wedge (q(c) \vee p(c))$, за произволно c асоцијативност во (7)
9. $p(c) \vee r(c) \vee p(c)$, за произволно c резолуција во (8)
10. $p(c) \vee r(c)$, за произволно c од (9)
11. $\neg r(c) \rightarrow p(c)$, за произволно c замена на импликација во (10)
12. $(\forall x)(\neg r(x) \rightarrow p(x))$ универзална генерализација од (11)

Задача 8: Докажи дека:

$$(\forall x)(p(x) \vee q(x)), (\forall x)(\neg q(x) \vee s(x)), (\forall x)(r(x) \rightarrow \neg s(x)), (\exists x)\neg p(x) \Rightarrow (\exists x)\neg r(x)$$

Решение:

1. $(\exists x)\neg p(x)$ претпоставка
2. $\neg p(a)$ егзистенцијален примерок од (1)
3. $(\forall x)(p(x) \vee q(x))$ претпоставка
4. $p(a) \vee q(a)$ универзален примерок од (3)
5. $q(a)$ дисјунктивен силогизам од (2) и (4)
6. $(\forall x)(\neg q(x) \vee s(x))$ претпоставка
7. $\neg q(a) \vee s(a)$ универзален примерок од (3)
8. $s(a)$ дисјунктивен силогизам од (5) и (7)
9. $(\forall x)(r(x) \rightarrow \neg s(x))$ претпоставка
10. $r(a) \rightarrow \neg s(a)$ универзален примерок од (9)
11. $\neg r(a)$ Модус Толенс од (8) и (10)
12. $(\exists x)\neg r(x)$ егзистенцијална генерализација од (11)

Техники на докажување

Задача 9: Со употреба на директен доказ докажи дека сумата на два непарни природни броја е парен број.

Решение: Нека n и m се непарни природни броеви. Според дефиницијата за непарен број овие може да се запишат како $n = 2k + 1$ и $m = 2l + 1$, каде k и l се природни броеви. Тогаш, $n+m=2(k+l+1)$, т.е. $n+m=2s$, каде $s=k+l+1$, што исто така е природен број. Ова значи дека по дефиницијата за парен број, сумата на n и m е парен број.

Задача 10: Докажи дека ако $m + n$ и $n + p$ се парни цели броеви, каде m , n , и p се цели броеви, тогаш $m + p$ е парен. Каков тип на доказ користевте?

Решение: Директен доказ: Да претпоставиме дека $m+n$ и $n+p$ се парни. Тогаш, $m+n = 2s$, за некој цел број s и $n + p = 2t$ за некој цел број t . Ако ги собереме овие се добива $m+p+2n = 2s + 2t$. Со одземање на $2n$ од двете страни имаме $m + p = 2s + 2t - 2n = 2(s + t - n)$. Бидејќи го запишавме $m + p$ на овој начин, може да заклучиме дека $m + p$ е парен број.

Задача 11: Со употреба на директен доказ докажи дека секој непарен цел број е разлика на два квадрати.

Решение: Бидејќи n е непарен, може да запишеме $n = 2k + 1$ за некој цел број k . Тогаш $(k+1)^2 - k^2 = k^2 + 2k + 1 - k^2 = 2k + 1 = n$.

Задача 12: Ако е дадена теоремата: “Сумата на два рационални броеви е рационален број”, користи доказ со контрадикција за да се докаже дека сумата на ирационален и рационален број е ирационален број.

Решение: Нека r е рационален број и i е ирационален, а $s = r + i$ е рационален. Тогаш според дадената теорема, $s + (-r) = i$ е рационален, што е контрадикција.

Задача 13: Докажи или негирај дека производот на два ирационални броеви е ирационален број.

Решение: Бидејќи $\sqrt{2}\sqrt{2} = 2$ и $\sqrt{2}$ е ирационален број, производот на два ирационални броеви не мора да е ирационален број.

Задача 14: Со употреба на доказ со контрапозиција покажи дека ако $x + y \geq 2$, каде x и y се реални броеви, тогаш $x \geq 1$ или $y \geq 1$.

Решение: Да претпоставиме дека не е точно $x \geq 1$ или $y \geq 1$. Тогаш, $x < 1$ и $y < 1$. Со додавање на овие две неравенства, добиваме дека $x + y < 2$, што е спротивно од $x + y \geq 2$.

Задача 15: Да се докаже дека ако n е цел број и $n^3 + 5$ е непарен, тогаш n е парен со употреба на

а) доказ со контрапозиција.

б) доказ со контрадикција.

Решение:

а) Да претпоставиме дека n е непарен, така што $n = 2k+1$ за некој цел број k . Тогаш $n^3 + 5 = 2(4k^3 + 6k^2 + 3k + 3)$, па $n^3 + 5$ е парен.

б) Да претпоставиме дека $n^3 + 5$ е непарен и n е непарен. Бидејќи n е непарен и производот на два непарни броја е непарен, следува дека n^2 е непарен и дека n^3 е непарен. Но, тогаш $5 = (n^3 + 5) - n^3$ мора да биде парен бидејќи е разлика од два непарни броја. Затоа, претпоставката дека $n^3 + 5$ и n се двата непарни е грешна.

Задача 16: Да се докаже дека најмалку 10 од било кои избрани 64 дена мора да паѓаат во ист ден од неделата.

Решение: Да претпоставиме дека избираме 64 дена. Исто така, да претпоставиме постои начин на кој што ќе се распределат избраните 64 денови во 7те денови од неделата така што не повеќе од 9 денови се во ист ден од неделата, т.е. да претпоставиме дека тврдењето на задачата не е точно. Ако избереме 9 или помалку денови во секој ден од неделата, ова ќе

значи вкупно најмногу $9 \cdot 7 = 63$ денови. Но ние сме избрале 64 денови. Оваа контрадикција покажува дека најмалку 10 од деновите кои сме ги избрале мора да бидат во ист ден во неделата.

Задача 17: Со помош на контрадикција (метод на доведување до противречност) докажи дека следните исказни формули се тавтологии:

- а) $p \rightarrow q \leftrightarrow \neg p \vee q$,
- б) $((p \rightarrow q) \rightarrow p) \rightarrow p$,
- в) $(p \rightarrow q) \rightarrow ((p \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow (q \wedge r)))$.

Решение:

$$\text{а) } \alpha: \underbrace{p \rightarrow q}_{\beta} \leftrightarrow \underbrace{\neg p \vee q}_{\gamma}$$

Нека α не е тавтологија, значи за некое доделување на вредности на исказните променливи, формулата има вредност \perp .

$\tau(\alpha) = \perp$, за некоја комбинација на вредности на исказните променливи p и q .

1° $\tau(\beta) = T$ и $\tau(\gamma) = \perp$ или

2° $\tau(\beta) = \perp$ и $\tau(\gamma) = T$.

1° Од $\tau(\gamma) = \perp$ следи $\tau(\neg p) = \perp$ и $\tau(q) = \perp$ т.е. $\tau(p) = T$ и $\tau(q) = \perp$, но тогаш $\tau(\beta) = \tau(p \rightarrow q) = \perp$, што е контрадикција со $\tau(\beta) = T$.

2° Од $\tau(\beta) = \perp$ следи $\tau(p) = T$ и $\tau(q) = \perp$, но тогаш $\tau(\gamma) = \tau(\neg p \vee q) = \perp$, што е контрадикција со $\tau(\gamma) = T$.

Од 1° и 2° следува дека α е тавтологија.

$$\text{б) } \alpha: (p \rightarrow q) \rightarrow p \rightarrow p$$

Нека α не е тавтологија, значи за некое доделување на вредности на исказните променливи, формулата има вредност \perp .

$\tau(\alpha) = \perp$, за некоја комбинација на вредности на исказните променливи p и q , односно имаме:

$$\tau((p \rightarrow q) \rightarrow p) = T \text{ и } \tau(p) = \perp \text{ т.е.}$$

$$\tau((\perp \rightarrow q) \rightarrow \perp) = T \text{ и } \tau(p) = \perp \text{ т.е.}$$

$$\tau(\perp \rightarrow q) = \perp \text{ и } \tau(p) = \perp.$$

но $\tau(\perp \rightarrow q) = T$ за било која вредност на q , па оттука добиваме дека не постојат вредности за p и q за кои $\tau(\alpha) = \perp$. Следува $\tau(\alpha) = T$ за било која вредност на p и q , т.е. α е тавтологија.

$$\text{в) } \alpha: \underbrace{(p \rightarrow q)}_{\beta} \rightarrow \underbrace{((p \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow (q \wedge r)))}_{\gamma}$$

Нека α не е тавтологија, значи за некое доделување на вредности на исказните променливи, формулата има вредност \perp .

$\tau(\alpha) = \perp$, за некоја комбинација на вредности на исказните променливи p и q , односно имаме:

$$\tau(p \rightarrow q) = T \text{ и } \tau((p \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow (q \wedge r))) = \perp$$

$$\text{Од } \tau((p \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow (q \wedge r))) = \perp \text{ следи}$$

$$\tau(p \rightarrow r) = T \text{ и } \tau(p \rightarrow (q \wedge r)) = \perp \text{ т.е.}$$

$$\tau(p \rightarrow r) = T, \tau(p) = T \text{ и } \tau(q \wedge r) = \perp$$

Од $\tau(p \rightarrow r) = T, \tau(p) = T$ следи $\tau(r) = T$, а ова заедно со $\tau(q \wedge r) = \perp$ повлекува $\tau(q) = \perp$. Доколку се вратиме назад на β добиваме $\tau(p \rightarrow q) = \tau(T \rightarrow \perp) = \perp$, што е контрадикција со $\tau(p \rightarrow q) = T$.

Значи α е тавтологија.

Задача 18: Докажи дека овие тврдења за некој цел број x се еквивалентни:

- (i) $3x + 2$ е парен, (ii) $x + 5$ е непарен, (iii) x^2 е парен

Решение: Ќе докажеме дека секое од овие тврдења е еквивалентно со тврдењето дека x е парен број. Ако x е парен број, тогаш $x = 2k$ за некој цел број k . Затоа, $3x+2 = 3 \cdot 2k+2 = 6k+2 = 2(3k+1)$, што е парен, бидејќи е запишан во форма $2t$, каде $t = 3k + 1$. Слично, $x + 5 = 2k + 5 = 2k + 4 + 1 = 2(k + 2) + 1$, па $x + 5$ е непарен; и $x^2 = (2k)^2 = 2(2k^2)$, па x^2 е парен.

За обратното, ќе користиме доказ со контрапозиција. Да претпоставиме дека x не е парен, т.е. може да се запише како $x = 2k + 1$ за некој цел број k . Тогаш, $3x+2 = 3(2k+1)+2 = 6k+5 = 2(3k+2)+1$, што е непарен, бидејќи е запишан во форма $2t+1$, каде $t=3k+2$. Слично, $x+5=2k+1+5 = 2(k+3)$, па $x + 5$ е парен и $x^2 = (2k+1)^2 = 2(2k^2+2k)+1$, па x^2 е непарен.

Задача 19: Да се докаже дека тврдењата p_1 , p_2 , p_3 , p_4 , и p_5 може да се покаже дека се еквивалентни со докажување дека условните тврдења $p_1 \rightarrow p_4$, $p_3 \rightarrow p_1$, $p_4 \rightarrow p_2$, $p_2 \rightarrow p_5$, и $p_5 \rightarrow p_3$ се точни.

Решение: Да претпоставиме дека $p_1 \rightarrow p_4 \rightarrow p_2 \rightarrow p_5 \rightarrow p_3 \rightarrow p_1$. За да се докаже дека било кое тврдење од овие ги повлекува останатите, може да се употреби правилото на хипотетички силогизам последователно.

Задача 20: Да се докаже дека тврдењата за некој реален број x се еквивалентни:

- (i) x е ирационален, (ii) $3x + 2$ е ирационален, (iii) $x/2$ е ирационален.

Решение: Ќе докажеме дека важат импликациите (i) \rightarrow (ii), (ii) \rightarrow (i), (i) \rightarrow (iii), и (iii) \rightarrow (i).

За првото од овие, да претпоставиме дека $3x + 2$ е рационален, еднаков на p/q за некои цели броеви p и q со $q \neq 0$. Тогаш може да запишеме $x = ((p/q) - 2)/3 = (p - 2q)/(3q)$, каде $3q \neq 0$. Ова покажува дека x е рационален. За второто тврдење, да претпоставиме дека x е рационален, еднаков на p/q за некои цели броеви p и q со $q \neq 0$. Тогаш, може да запишеме $3x+2=(3p+2q)/q$, каде $q \neq 0$. Ова покажува дека $3x+2$ е рационален. За третото тврдење, да претпоставиме дека $x/2$ е рационален еднаков на p/q за некои цели броеви p и q со $q \neq 0$. Тогаш може да запишеме $x = 2p/q$, каде $q \neq 0$. Ова покажува дека x е рационален. И за четвртото тврдење, да претпоставиме дека x е рационален еднаков на p/q за некои цели броеви p и q со $q \neq 0$. Тогаш, може да запишеме $x/2 = p/(2q)$, каде $2q \neq 0$. Ова покажува дека $x/2$ е рационален.

Задача 21: Да се докаже дека ако x и y се реални броеви, тогаш $\max(x,y)+\min(x,y) = x + y$.

Решение: Ако $x \leq y$, тогаш $\max(x, y) + \min(x, y) = y + x = x + y$. Ако $x \geq y$, тогаш $\max(x, y) + \min(x, y) = x + y$. Бидејќи ова се сите случаи, тврдењето секогаш важи.

Задача 22: Да се докаже дека постојат 100 последователни позитивни цели броеви кои не се квадрати. Дали доказот е конструктивен или не?

Решение: 10001, 10002, \dots , 10100 не се квадрати; конструктивен доказ.

Дополнителни задачи

Задача 23. Да се покаже дека $((p \vee q) \wedge (p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)) \rightarrow r$ е тавтологија.

Решение:

Да претпоставиме дека формулата не е тавтологија. Тогаш

$$\tau((p \vee q) \wedge (p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)) = T$$

$$\text{и } \tau(r) = \perp.$$

Од првото добиваме:

$$\tau(p \vee q) = T, \tau(p \rightarrow r) = T, \tau(q \rightarrow r) = T \dots\dots (*)$$

Од $\tau(p \rightarrow r) = T$ и $\tau(r) = \perp$, следува $\tau(p) = \perp$. Од $\tau(q \rightarrow r) = T$ и $\tau(r) = \perp$, следува $\tau(q) = \perp$. Оттука, $\tau(p \vee q) = \perp$, што е во контрадикција со (*).

Следува дека за било кои вредности на променливите p , r и q во формулата, таа не може да добие вредност \perp . Оттука, формулата секогаш е точна, па според тоа таа е тавтологија.

Задача 24. Да се покаже дека $((\neg q \wedge \neg r) \wedge ((p \rightarrow q) \vee (p \rightarrow r))) \rightarrow \neg p$ е тавтологија.

Решение:

Да претпоставиме дека формулата не е тавтологија. Тогаш

$$\tau((\neg q \wedge \neg r) \wedge ((p \rightarrow q) \vee (p \rightarrow r))) = T$$

$$\text{и } \tau(\neg p) = \perp.$$

Од првото добиваме:

$$\tau(\neg q \wedge \neg r) = T, \tau((p \rightarrow q) \vee (p \rightarrow r)) = T \dots\dots (*)$$

Оттука $\neg q \equiv T$ и $\neg r \equiv T$, од каде $q \equiv \perp$ и $r \equiv \perp$

Од $\tau(\neg p) = \perp$. Следува $p \equiv T$. Сега да замениме во $\tau((p \rightarrow q) \vee (p \rightarrow r))$ кое треба да биде T .

$$\tau((p \rightarrow q) \vee (p \rightarrow r)) = \tau((T \rightarrow \perp) \vee (T \rightarrow \perp)) = \tau(\perp \vee \perp) = \perp, \text{ што е во контрадикција со } (*).$$

Следува дека за било кои вредности на променливите p , r и q во формулата, таа не може да добие вредност \perp . Оттука, формулата секогаш е точна, па според тоа таа е тавтологија.

Задача 25: Докажи дека или $2 \cdot 10^{500} + 15$ или $2 \cdot 10^{500} + 16$ не е квадрат. Дали доказот е конструктивен или не?

Решение: Неконструктивен доказ: Ако и двата се квадрати, тогаш со запишување $a^2 = 2 \cdot 10^{500} + 16$ и $b^2 = 2 \cdot 10^{500} + 15$, добиваме дека $a^2 - b^2 = (a-b)(a+b) = 1$. Бидејќи a и b се цели броеви, или $a-b=1$ или $a+b=1$, што нема решение во целите броеви, или $a-b=-1$ и $a+b=-1$, што исто така нема решение. Затоа добиваме контрадикција, што значи дека двата броја не може да бидат квадрати.

Задача 26: Да се докаже дека $n^2 + 1 \geq 2^n$ кога n е позитивен цел број каде $1 \leq n \leq 4$.

Решение: $1^2 + 1 = 2 \geq 2 = 2^1$; $2^2 + 1 = 5 \geq 4 = 2^2$; $3^2 + 1 = 10 \geq 8 = 2^3$; $4^2 + 1 = 17 \geq 16 = 2^4$

Задача 27: Да се докаже дека без губење на општоста $\min(x, y) = (x + y - |x - y|)/2$ и $\max(x, y) = (x + y + |x - y|)/2$ ако x и y се реални броеви.

Решение: Бидејќи $|x - y| = |y - x|$, вредностите на x и y може да се заменат една со друга. Затоа, без губење на општоста, може да претпоставиме дека $x \geq y$. Тогаш $(x + y - (x - y))/2 = (x + y - x + y)/2 = 2y/2 = y = \min(x, y)$. Слично, $(x + y + (x - y))/2 = (x + y + x - y)/2 = 2x/2 = x = \max(x, y)$.